

NAPREJ

Glasilno jugoslovanske socialno demokratične stranke

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 80,—, za pol leta K 15,—, za četrt leta K 7,50, za mesec K 2,50. Za Nemčijo celo leto K 33,60, za ostalo tujino in Ameriko K 42,—. Posamezne številke po 10 v.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojni prostor 50 v; razglašni in posolano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Stev. 126.

V Ljubljani, sreda dne 12. decembra 1917.

Leto I.

Pretnje z aneksijami.

Dunajska »Arbeiter-Zeitung« pravi v članku »Premirje in pretnje z vojno«:

»Če hočeta vladi osrednjih držav v resnici, kakor zagotavljata Czernin in Hertling, splošen mir, tedaj morata najprej pomiriti narode Anglije in Francije, Amerike in Italije v tem, da Nemčija in Avstro-Ogrska nikjer ne želita povečati svoje ozemlje in ne nameravata nobenega svojih sosedov zaplesti v pogodbe, ki bi ogroževale njegovo politično in gospodarsko neodvisnost. Zato menimo, da je velika napaka, če grof Czernin tako rad ponavlja, da utegnejo osrednje države svoje mirovne pogoje revidirati (to je: razširiti). Op. ured., če se sporazum kmalu ne sprizani z mirom. Zakaj prav tako govorjenje zbuja v inozemstvu, kjer so napram vsem izjavam naših ministrov jako nezaupljivi, vtisk, kakor bi osrednje države res nameravale zatajiti svoje izjave za mir brez aneksij in kontribucij, čim se Rusija ne bi več udeleževala vojne. Če hoče grof Czernin res, se nam ne zde taki govori primeren pomoček za dosego smotra. Mi moramo razpršiti nezaupanje do namenov osrednjih držav, ki so z njim prepojeni po vseh sovražnih deželah; moramo torej narodom, ki so z nami v vojni, dokazati, da ne bomo nikogar oropali za kosce zemlje, nikomur kratili pravic; moramo nedvoumno ugotoviti, da je naš smoter res le splošen mir in da nikakor ni naša želja, skleniti na vzhodu poseben mir, da bi mogli premagati svoje nasprotnike na zahodu in jugu. Če narodi spoznajo, da se jim nas ni treba bati, bo največja ovira splošnega miru odpravljena. Kajti, da niso brez ruske pomoči dovolj močni, da nam vzamejo naše, vodo prav dobro; zakaj naj bi se vojskovali še dalje, če se jim ni treba več bati, da jim vzamemo to, kar je njihovega?

Sporazumova bojevitost nas ne sme plašiti: splošen mir je kljub temu dosegljiv, če ga le hočemo doseči. In splošen mir je volja narodov!»

K strankinem zboru.

Naše izobraževalno delo.

Pri točki »organizacija« ne sme naš strankini zbor pozabiti prevzete izobraževalne organizacije in v tej organizaciji najodločnejšega čimtelja: knjižnic. — Pred vojno sta po naših krajih delovali društvi »Svoboda« in »Vzajemnost«. Na Kranjskem je bilo prav lepo razvita »Svoboda«. Vojna je zadela vsemu hude udarce, deloma je uničila stremeljenja po dobrem in lepem ter je vzbudila instinkte, ki so s tem v nasprotju. Sedaj, ko smo se otresli prve groze in se vzbudili iz otopenosti — sedaj, ko so nam od drugod pokazali, da je strah »votel, okrog ga pa nič ni« — sedaj moramo zopet na delo, da popravimo zamujeno. »Svoboda« in nje podobne izobraževalne organizacije morajo zopet vstati k novemu življenju. Najbolje bi bilo, da se delovanje »Svobode« razširi na ves jug — v Ljubljani centrala, v vsakem mestu, trgu in selu podružnica oziroma vplačevalnica. Glavna naloga »Svobode« je, oziroma bodi: urediti in vzdrževati knjižnice, potem poučne tečaje in predavanja. »Z izobrazbo k svobodi«, bodi geslo.

Ako se ta društva do strankinega zbora ne ožive, strankini zbor mora tu energično poseči ter oživiti našo izobraževalno organizacijo. Najhvalejše delo med ženskimi spolom ima tako društvo. Knjige se boro, — uredimo seznam dobrih knjig, poiščimo dobre knjižničarje, delajmo sistematično!

Naše gospodarske zadrugé so voljne pripevati večje zneske v ta namen, da se materialno podpre izobraževalno delo v naših krajih. Da je to zelo potrebno, o tem smo prepričani vsi.

Nemški sodrugi so v tem oziru storili prav veliko. Njih izkušnje nam bodo prav mnogo koristile. Vzemimo samo v roko »Handbuch für Arbeiter-Bibliothekare«, ki je izšel tik pred vojno pri Ign. Brandlu et Co — koliko pouka, koliko navodil!

Tudi češkoslovanska soc. demokratična stranka je s svojo »Delavsko Akademijo« vzgojila velikansko število sodrugov.

Pred vojno smo sicer delali precej na izobraževalnem polju — le zdi se mi, da je bilo premalo sistema. — Bogve kaj se seve sedaj ne da napraviti, vendar: bliža se mir — sodrugi pridejo domov — naj ne najdejo praznote doma. Ko dospejo med nas, pričakajo naj jih že zopet zgrajene organizacije v dokaz, da smo skušali storiti, kar je bilo mogoče.

Strankini zbor naj se peča tedaj z vso resnostjo z vprašanjem naše izobraževalne organizacije. Strokovne unije so v prvem oziru bojne organizacije, poleg njih naj žene in mladina ima svoje torišče v izobraževalnih podružnicah »Svobode«. Roko v roki — vsi za enim skupnim ciljem. Verus.

Politični pregled.

Iz avstrijske delegacije. V finančnem odseku avstrijske delegacije je skupni finančni minister baron Burian utemeljeval potrebo, da se dovoli proračunski provizorij do konca leta 1918, ker bi se sicer morale sklicati delegacije že v prvih mesecih prihodnjega leta na novo zasedanje. Gotovih števil minister ne more navesti, zato naj se dovoli provizorij v doseganem okviru. Če se doseže sklep miru, bodo izdatki seveda izdatno manjši. Delegat dr. Weisskirchner se je izjavil proti nameri ogrske delegacije, naj vojne škode vsaka dežela sama poravnava; tako delegat Schöpfer, ki je poudarjal, da so v tem oziru vsi avstrijski poslanci solidarni. Debata se bo še nadaljevala.

Danzerskega Armeec-Zeitung» o jugoslovanskem vprašanju. »Danzerskega Armeec-Zeitung« z dne 6. decembra objavlja daljši članek, v katerem se bavi z jugoslovanskim vprašanjem na način, ki v nemškem časopisu ni navaden. List piše: Pogreške, katere smo zakrivali, so se maščevale v naši vnaji politiki. Ne zaradi češkega vprašanja ali zaradi Massaryka-Kramarja, marveč zaradi jugoslovanskega vprašanja je doveden avstrijski problem pred sodišče Evrope. Jugoslovansko vprašanje se torej mora rešiti, a ne s tem, da od popolne neodvisnosti pade v državopravni položaj. Hrvatske in Slavonije ali da se Srbijo prikuje na dualizem, ker bi se s tem dosegla le reakcija. Politika napram Jugoslovanom mora na vzhodu kreniti na novo pot, kakor tudi na zapadu. Pisec se bavi nadalje s slovenskim vprašanjem ter izvaja: Nemška kolonizatorska politika je tirala Slovence s svoje zemlje; nemška šolska politika odpira tuje šole v središču slovenskega ozemlja in s tem zanaša obmejni narodni boj v notranjost slovenske domovine. Kako se torej morejo čuditi ljudje, da Slovenci, ki je preslab, da bi se obdržal v svobodni igri močij, zahteva varnostne zidine nacionalne države? Kdor odobrava prvo, ne more grajati njene logične posledice. Iz tega se zamore zopet spoznati, da se jugoslovansko vprašanje ne da rešiti, dokler Slovenci ne bo imel osiguranih mej za svoje narodno življenje. Tisti, ki ima rešiti to vprašanje, naj se vpraša, kakor Bismarck, ko je ustvarjal nemško državo,

ne morda: kaj more biti skupno, marveč: kaj mora biti skupno, in naj deli, da zjedini. Samo na ta način se more rešiti jugoslovansko vprašanje in z njim celokupni avstrijski problem.

Nemški nacionalci in jugoslovansko vprašanje. V Lincu se je vršil pretečeno nedeljo shod nemškonacionalnih zaupnikov iz alpskih in podonavskih dežel. O jugoslovanskem vprašanju je na tem shodu razpravljaj poslanec M a r c k h l, ki je označil to vprašanje kot najvažnejše izmed nerešenih problemov Avstrije ter izjavil: Preden se po končani vojni ne pojasnijo naše vnanje razmere in preden se ne odstrani sedanji prisilni položaj, odklanjamo bistveno izpremembo v strukturi države, prav poseben pa še take izpremembe, ki bi — bodisi v obliki narodne avtonomije ali v kaki drugi obliki — oslabilo položaj nemškega ljudstva v Avstriji ter ga omejevale v možnosti razvoja. Zlasti zahtevamo uvaževanje posebnih razmer v jezikovno mešanem ozemlju na jugu. Narodno-avtonomna ločitev bi imela za posledico le odtujitev interesov obeh skupin ter oškodovanje gospodarske skupnosti in medsebojnih gospodarskih razmer.

V ogrskem državnem zboru je brambni minister baron Sz u r m a y odgovorjal na neko interpelacijo glede revizije oprošenj od vojaške službe ter izjavil, da obširna revizija še ni končana in da vsled tega ne more podati natančnega pojasnila. Število od vojaške službe oprošenih oseb pa je tako na Ogrskem kakor tudi v Avstriji zelo veliko. Že sedaj pa izjavlja minister, da se nova revizija ne bo več vršila in da se bodo — če bo potrebna nadaljnja omejitvev oprošenj, kar se utegne zgoditi v mesecu marcu — preklicale oprostivne letnikov od 19. do 24. leta brez vsake izjeme.

Zahteve poljskih žen. V Varšavi je bil ženski shod, katerega se je udeležilo na tisoče žen. Sprejele so resolucijo, v kateri zahtevajo popolno enakopravnost žen v interesu ljudstva in poljske države. Ustanove tudi organizacijo, ki naj pripravljaja boj za aktivno in pasivno volilno pravico žen za deželni zbor.

Rusija in ententa. Ljudski komisar za vnanje zadeve Trockij je poslal okrožnico vsem poslanikom alirancev, v kateri jih pozivlja, naj določno odgovore, ali se aliranci udeležijo ruskih mirovnih pogajanj ali ne. Če odgovore negativno; naj izjavijo, za katere vojne cilje naj bi se vojna nadaljevala.

Dogodki v Rusiji. V Tavrijski palači v Petrogradu se je večeraj otvorila ruska konstituenta. Član konstituante je tudi bivši ministrski predsednik Kerjenski, ki je bil izvoljen v Saratovu. — Pod vplivom maksimalistične revolucije je sklenil koncil ruske pravoslavne cerkve, naj se patriarhat zopet obnovi. Volitev patriarha se je vršila v Moskvi ter je bil izvoljen za patriarha tamošnji metropolit Tihon. Patriarh bo imel svojo rezidenco v Moskvi. Obnovitev patriarhata je dogodek velikega cerkvenega in državopolitičnega pomena.

Finska neodvisna. Nova meščanska vlada Finske je proglasila neodvisnost republike. Ministrski predsednik Svinhufvud je ob tej priliki v deželnem zboru izjavil: Svobodno rusko ljudstvo ne more nastopiti proti naši neodvisnosti, ker je samo proglasilo načelo, da se nobeno ljudstvo ne sme siliti, naj ostane v odvisnosti od drugega ljudstva.

Ukrajinska rada je izdala dekret, ki določuje, da preidejo vsi samostani, vse cerkve in vsa privatna posestva v posest ljudstva. Uvedla je osemurni delovnik, odpravila smrtno kazen in obljubila energične odredbe, da se čimprej sklene mir. Volitve za ukrajinski narodni zbor bodo 9. januarja; narodni zbor se sestane 22. januarja v Kijevu.

Rumunija. Rumunsko poslaništvo v Parizu sporoča francoskim listom, da sedanja rumunska vlada pod predsedstvom Bratiana ne povzame ničesar brez vednosti alirancev. Drugi francoski listi poročajo, da se pripravljajo važne izpremembe v rumunski vladi, ki so naperjene proti rumunski vladarski hiši.

Volilna reforma v Angliji. Angleška spodnja zbornica je v tretjem branju sprejela volilno reformo. Po novem volilnem zakonu dobe volilno pravico skoraj vsi moški, ki so stari vsaj 21 let, ter vsi vojniki in mornarji, ki so dopolnili 19. leto. Ženske dobe volilno pravico, čim dopolnijo 30. leto.

Dnevne beležke.

Slovenec priobčuje večeraj sledečo vest: »Slovenska socialna matica«. Opozicija v jugoslovanski socialni demokraciji, ki soglašja z jugoslovansko deklaracijo in ne odobrava sedanjega narodno - brezbriznega pisanja glavnega glasila stranke »Napreja« je ustanovila novo tiskovno zadrugo »Slovenska socialna matica«, r. z. z. o. z., ki bo pričela izdajati v prosincu publicistično revijo, ki bo izhajala vsakih 14 dni. — Pripominjamo, da ni niti uredništvo »Napreja« niti izvrševalni odbor jugoslovanske soc. demokracije v zvezi s tem podjetjem, če se res snuje; sicer pa želimo najboljše uspehe...

Za slovenske vojake na Dunaju število slovenskih vojakov, ki se nahajajo na Dunaju kot ranjenci, rekonvalescenti in invalidi je mnogo večje kot bi se sodilo. Večnoma sami sebi prepušteni, ter so le zdaj pa zdaj dobivali kak obisk. Ko so se v zadnjem času stiki med slovensko dunajsko inteligenco poživeli, je prišlo tudi to vprašanje na razgovor. Sestavili se je odsek iz zastopnikov vseh stanov, ki ima namen nuditi slovenskim vojakom na Dunaju poleg duševne hrane tudi denarno podporo, jih razvedriti s primernim berilom in z obiski po številnih dunajskih bolnišnicah. Dunajski Slovenci so se z navdušenjem odzvali temu blagemu namenu, ter so v kratkem času prispevali lepo svoto, ki se bo razdelila med najpotrebnejše vojake za Miklavža in božična darila. Odseku predseduje g. gardni podpolkovnik Jernej plem. Andrejka, kot podpredsednik posluje g. zbornični predsednik, polkovnik Josip vitez Pogačnik. Odsek hoče, ako najde primeren odziv med rodoljubnim slovenskim občinstvom razširiti svoje delovanje med vse dunajske vojake, ter stopiti v ožji stik s slovenskim odborom za vojne invalide v Ljubljani.

Poveljstvo etapne postaje v Ljubljani je z večerajšnjim dnevem prevzel dosedanji poveljnik nadomestnega bataljona domačega pešpolka št. 17, Cesarjevič v Judenburgu, gosp. polkovnik Štefan Weingraber Edl. von Grodek.

Bivši uradniki in uslužbenci južne železnice se zopet sprejemajo za pomožno službovanje. V prošnjah, katere je vlagati pri najbližjem postajnem uradu, je navesti urad, v katerega prosilec želi vstopiti ter službo, katero misli po svojih močeh še opravljati.

Iz Rakeka. Pišejo nam: Povejte nam, kako to, da občina Rakek ne dobi nobene moke. Od 21. septembra že nismo nič prejeli. Hudo je. Krompirja ni, fižola ni, moke ni, zabele ni. Petroleja sploh še nismo prejeli, smo zmerom v temi. Prosimo, da se nam pomaga. — Oj, ur. Svetujemo Vam, da se obrnete s pritožbo na c. kr. okrajno glavarstvo v Logatcu.

80.000 glav goveje živine bodo morali zaklati na Koroškem, ker kmetje nimajo dovolj krme. Koroška vnovčevalnica za živino je zato vzela za eno leto v najem ledenice pivovarne v bližini Celovca, kjer bo shranjevala meso za po-

LISTEK.

DR. H. TUMA: Jugoslovanska deklaracija.

(Dalje.)

Pridrček hrvatskega državnega prava je neutemeljen, ker nosi nejasnost med razmerje Hrvatov in Srbov in tudi Slovenci nikakor ne morejo zase priznavati hrvatskega prava, ker Hrvati nimajo ne stvarne ne zgodovinske pravice na slovenske pokrajine in bi deklaracija k večjemu pomenila prostovoljno podlaganje Slovencev pod krilo hrvatske države. Kompromisno načelo deklaracije mora toraj jugoslovanska socialna demokracija odklanjati, ker slovenski narod stremi po enotni zvezi s polno enakopravnostjo vseh treh jugoslovanskih plemen. Jugoslovanska socialdemokracija tudi ne stoji na strogem teritorialnem narodnostnem principu. Internacionalna socialna demokracija bori se proti razredni državi sploh ter čini na nje razrušitev. Za socialno demokracijo je edino mogoča tvorba bodoče državne blaginje na podlagi konkretne narodnosti, kot nosiljici kulture, ter geografične lege in prirodnega bogatstva, kot temelja državnemu in svetovnemu gospodarstvu. Radi tega je jugoslovanska socialna demokracija v svoji resoluciji zahtevala polno narodno združitev vseh Jugoslovancev kot delo večjega enotnega naroda, ki se ima konstituirati kot avtonomna skupina,

kot demokratična konfederacija treh narodnosti. Strogo izvedeni teritorialni princip ovirali bi samoodlobo narodov in težko bo dobiti ozemlje, kjer bi se narodnost popolnoma krila s kompaktno okroženim ozemljem. Bolj ko raste svetovno gospodarstvo, tem težje je ohraniti kompaktnost etnografičnega ozemlja. Strogi teritorialni princip je poleg tega izvedljiv le za velike množične skupine narodov, ki na lastnem ozemlju gospodarijo lahko več ali manj avtakčno t. j. imajo na lastnem ozemlju vse pogoje velike produkcije in velikih prometnih zvez. Socialna demokracija je proti tvoritvi prenamajnih, gospodarski šibkih držav, a tudi nikakor ne vzdržuje po drugi strani strogi personalni princip t. j. prosta izvolitev pripadnosti k enemu ali drugemu narodu po odločitvi vsake osebe ali občine posebej in združitve teh posameznikov v socialno, državno enoto. Personalni princip, katerega je sploščka strogo zastopal Dr. Renner, je težko izvedljiv, radi nestalnosti take narodne tvorbe in ker po drugi strani organizirano gospodarstvo zahteva tudi sklenjeno upravno ozemlje. Socialna demokracija ni še formalno postavila svojega programa za izvedbo narodne samouprave. Po teoretičnih razpravah najodličnejših svojih zastopnikov pa prihaja do kombinacije personalnega in teritorialnega principa.

Prvi temelj vsake politične kolektivne tvorbe je občina. Svoboda občina, ki na gotovem teritoriju proglašaja svojo narodnost s pripuščanjem polne kulturne svobode pojedincem na lastnem teritoriju. Občine se dajo združiti

po principu gospodarske in prometne potrebe v eno večjo celoto, okrožje. A že pri tem združenju ne odloča več izključno narodnostni princip, marveč mogočnost dobre uprave do neoviranega gospodarskega in prometnega razvoja tako, da se ne more ogniti narodnostnim tokom, ako bi izključitev istih ovirala ali celo preprečila pravilni gospodarski in prometni razvoj upravnega okrožja. V okviru okrožja mora biti dana možnost, da taka skupina razvija svoje gospodarske in kulturne moči in ta razvoj se ne sme nikdar in nikjer umetno zavirati ali preprečevati. V varstvu manjšin pa treba narodnostnega zakona. To varstvo pa se opira izključno na realno podlago gospodarskega in kulturnega razvoja t. j. vsi pripadniki ene narodnosti imajo pravico tvoriti upravno skupino za ureditev svojih jezikovnih in cerkvenih zadev. Vsak državljan ima pravico prostega naseljevanja, kjer si boji in potem priseljevanja tvoriti na novo narodnostne manjšine tudi v kompaktnih občinah, a le, kjer se to ne vrši umetnim putem in kot propaganda, marveč po naravnem razvoju gospodarstva in prometa, na primer s skupljanjem industrije in delavcev. Vsa narodnostna okrožja združijo se v eno ozemlje tako, da so izključeni jezikovni otkle izven njegovega oboda. Kombinirani teritorialni in personalni princip, da se uveljaviti praktično in pravilno le od slučaja do slučaja. Da spada Ljubljana kljubu nemški manjšini v narodno skupino slovensko je brez vsakega dvoma, kakor tudi, da imajo ondi nemški občanje pravico vzdrževati lastno šolo

kakor ondakajšnji protestanti vzdržujejo svojo lastno cerkev. Maribor je umetno ustvarjen nemški jezikovni otok, sredi kompaktnega slovenskega ozemlja, enako Gorica laški. Maribor, Celje in Gorica so trgovska središča obdajajoče slovenske okolice in so se pomemilji oziroma polaščili vsled državnega vpliva in pritiska, so toraj vrinjeni jezikovni otoki, ki bi izključili pravilno prometno in gospodarsko zvezo slovenskih pokrajin, ki so nakazane na ta središča. Taka mesta bi se morala pa urediti upravno po vzgledu svobodnih mest t. j. s samoupravo in zakonitim zavarovanjem prostega, gospodarskega in narodnega gibanja narodnostnih pripadnikov okolice. Drugačno rešitev zahteva Celovec in Beljak. Te dve mesti ste danes izven kompaktnega ozemlja slovenskega. Obe mesti postali ste nemški po naravnem razvoju obrti in trgovine ob polni pasivnosti slovenskega prebivalstva. Obenem obe mesti služite kot trgovski in obrtno središče ne-le pripadnikom slovenske narodnosti, marveč v pretežni večini tudi nemškemu kompaktnemu ozemlju, zaradi tega bi bilo krivično in nerealno pridružiti te središči izključno slovenskemu teritoriju. Pač pa bi se tudi tod moralo zahtevati ustanovitev svobodnega mesta, ki zavaruje pravo trgovino in prost kulturni razvoj pripadnikom slovenske narodnosti. Le potem kombinacije teritorialnega in personalnega principa je mogoče govoriti o svobodi vsake narodnosti kot skupine in vsakega posameznika kot pripadnika ene narodnosti.

(Konec prih.)

zneže čase. Graški „Arbeiterwille“ pripominja k tej vesti, da najbrže ni vzrok tega koraka, ki tako silno oškoduje vse narodno gospodarstvo, tako verjeto pomanjkanje krme, temveč da je nagib v brezprimerem pohlepu agrarcev po čim višjem dobičku. Agrarci bi radi izkoristili še visoke vojne cene, ker čujejo da se bliža mir.

— **Obnovitev Goriške.** Pri tržaškem namestništvu so ustanovili administrativni, stavbinski in poljedelski oddelek za obnovitev Goriške. Tem oddelkom so prideli razen državnih uradnikov tudi funkcionarji goriških deželnih uradov in več strokovnjakov. V kratkem se ustanovi še industrijski, obrtni in gozdarski oddelek.

— **Stajerska socialno demokratična stranka** je imela 8 in 9. decembra svoj deželni strankin zbor. Razpravljal je o mirovnem vprašanju, o prehrani in o pravici delavstva med vojno. Strankin davek so zvišali na 70 vinarjev mesečno, ki se razdeli tako: 13 vinarjev eksekutivi na Dunaju, 20 vinarjev dobi deželno zastopstvo, 25 vinarjev okrajno zastopstvo in 12 vinarjev lokalna organizacija — 7. decembra je pa zborovala štajerska deželna ženska organizacija, ki je tudi sklenila povzemanje prispevkov.

— **Bolnišnica v Brezicah zaprta.** Uprava javne bolnišnice v Brezicah razglša, da je bolnišnica od dne 10. decembra vsled pomanjkanja premoga zaprta. Čim pride potrebna množina premoga, se bodo bolniki zopet sprejemali.

— **Graška plinarna,** ki je morala pretečeni teden ustaviti svoj obrat zaradi pomanjkanja premoga, prične najbrže danes zopet obratovati. Doslej je dobila plinarna 43 vagonov premoga za plin, 31 vagonov je pa na potu. Cesar je posredoval, da dobi Gradec premog. Ministrstvo za javna dela je objavilo, da bo odslej dobava premoga redna.

— **Pisemska cenzura** je odpravljena v Zagrebu. Kdaj bo to pri nas? Pismo iz Tržiča hodi sedaj 6—7 dni — iz Jesenic 6—8 dni itd. Sovražnik je daleč, ali je cenzura, ki ovira pisemski promet, še potrebna?

Vojna.

Dunaj, 11. decembra. (Kor. ur.) Uradno se razglša: Ob izlivu Piave je sovražnik brez uspeha poskušal, osvojiti zopet predvečerašnjim izgubljene strelske järke. — Na ruski fronti počiva orožje. — Šef generalnega štaba.

Dunaj, 11. decembra. Uradno se razglša: V noči od 9^h na 10. decembra je bila vojna ladja »Wien« torpedirana ter se je potopila. Vsa posadka je rešena. — Poveljništvo mornarice.

Berlin, 11. decembra. Wolffov urad poroča iz glavnega štaba: Na Flanderskem ter med Scarpo in Sommo popoldne živahen topovski ogenj. Pri armadni skupini nemškega cesarjeviča cel dan topovski ogenj. Pri nadaljnjem naskoku so naše čete privedle 82 ujetnikov iz francoskih strelskih jarkov. Tudi v bojih izvidnih oddelkov smo vjeli nekoliko sovražnikov. Delovanje letalcev je bilo živahnije. Sovražnik je izgubil 11 letal in 1 balon. — Na ruski fronti nič novega. — Na italijanski fronti na obeh straneh Piave topovski ogenj. — Pl. Ludendorff.

Jeruzalem v angleških rokah.

Amsterdam, 11. decembra. V angleški spodnji zbornici je Bonar Law naznanil, da so angleške čete vkorakale v Jeruzalem.

Zadnje vesti.

Potop oklopnice »Wien«.

Dunaj, 11. decembra. Obrežna oklopnica »Wien« je bila večeraj od angleškega podmorskega čolna torpedirana ter se je potopila. Nekaj mož je v temni noči utonilo, vsa ostala posadka pa je rešena. »Wien« je bila stara ladja, zgrajena leta 1895., ter se uporabljala le za obrežno službo. Imela je 5600 ton ter je bila oborožena le s topovi srednjega in malega kalibra.

Pogajanja z Rusijo.

Berlin, 11. decembra. Wolffov urad poroča: O poteku pogajanj glede počitka orožja na vzhodni fronti izvemo sledeče: Ko so se pričela pogajanja v glavnem štabu poveljnika vzhodne fronte in so prišli ruski delegatje, se je izkazalo pri izmenjavi pooblastil, da imajo pooblaščenca obeh strank zgolj to pravico, da se pogajajo o premirju, a ne o miru. Ruska delegacija je predlagala, naj se sklene splošno premirje za vse armade in na vseh frontah. Mi se nismo mogli pridružiti temu predlogu, ker niso imeli ruski delegatje pooblastila zaveznikov. Pogodili smo se tako, da sklenemo premirje med armadami zaveznikov in rusko armado. Od ruske strani so pri tem izrecno naglašali, da je namen premirja — če se sklene — ta, da se potem prično takoj mirovna pogajanja in sicer pogajanja za splošen mir med vsemi vojskujočimi se državami. To naznanilo so sprejeli pooblaščenca zaveznikov z zadovoljstvom na znanje. Z mirovnimi pogajanjmi se ni moglo pričeti takoj, ker niso imeli zastopniki tozadevnih pooblastil. Drugi dan pogajanj so sporočili ruski delegatje svoje predloge za premirje. Ti predlogi so segali z ozirom na vojaški položaj Rusije silno daleč. Rusi so zahtevali, naj izpraznimo otoke v Riškem zalivu, ne da bi predlagali, da sami odtegnje svoje čete na katerikoli mestu fronte. Dalje so nam hoteli predpisati, naj pustimo svoje čete za ves čas premirja, ki naj traja pod njihovim predlogu 6 mesecev, v strelskih jarkih vzhodne fronte, niti tega niso pustili, da bi odšle čete za fronto v kvartirje za odpočitek. Takih pogojev seveda nismo mogli sprejeti. Ko smo pa potem razmotrivali posamezne točke, se je izkazalo, da se doseže lahko v vseh točkah sporazum, razen ene točke. Edina točka, glede katere nismo mogli najti rešitve, je bilo vprašanje glede otokov v Riškem zalivu. Da bi zapustili te otoke, to vprašanje je za nas izven vsake diskusije.

Kako lahko se doseže sporazum, se je pokazalo v tem trenutku, ko so izjavili ruski delegatje, da morajo počakati nadaljnih navodil iz Petrograda. Po tej izjavi smo se zedinili v najkrajšem času in ne da bi zadeli na resne težkoče za desetdnevni počitek orožja. To dejstvo je ugoden znak za bodočnost.

Dogodki v Rusiji.

Amsterdam, 11. decembra. (Kor. urad.) »Central News« poročajo iz Petrograda: Maksimalistična vlada razglša, da je razveljavljena vsaka osebna zemljiška posest ter da so vsa zemljišča odslej državna last.

Stockholm 11. decembra. (K. u.) Znani tukajšnji pisatelj Orlovski (pristaš stranke boljševikov) je imenovan za ruskega poslanika v Stockholmu.

Amsterdam 11. decembra. (K. u.) Reuterjev urad poroča iz Petrograda: Centralni odbori socialističnih strank in izvrševalni odbor kmečkih delegatov objavljajo manifest vsem ruskim meščanom, ki povdarja potrebo takojšnjega miru ter ostro obsoja vsa stremjenja maksimalistov glede separatnega premirja.

Ententa in Rusija.

Stockholm, 11. decembra. Glasom petrograških poročil se kaže v vodilnih krogih Rusije močno stremjenje, da se izognejo glede mirovnega vprašanja preloma z entento in da pripravijo entento do tega, da se udeležijo pogajanj. Trocki poizkuša, da bi dobil preko Francoske vpliv na Anglijo. Bajje so tudi zapadne države mnenja, da se izognejo prelomu z Rusijo in da se udeležijo pogajanj, če nadeja jube ustavoda na zbornica pričeto mirovno akcijo. Na vsak način izostane vsakršen pritisk na Rusijo. Ta sklop je sporočilo francosko poslanstvo časopisu obenem z zagotovilo, da je Francija pripravljena za mirovna pogajanja na temelju, ki ni nasproten interesom in časti Francije. Trocki je iznova pozval zaveznike, naj se udeležijo pogajanj.

Kaledjin.

Kodanj, 11. decembra. »Berlingske Tidende« poroča iz Petrograda, da je hetman kozakov, Kaledjin, v Novočerkasku dal zapreti delavski in vojaški sovjet. Vlada je sklenila, da odpošlje čete proti Kaledjinu.

Italijanska vlada proti socialistom.

Lugano 11. decembra. (K. u.) V društvenih prostorih milanske socialistične stranke se je izvršila hišna preiskava. Strankin tajnik Forticari je bil aretiran.

Pomoč Italiji.

Amsterdam, 11. decembra. »Morningpost« poroča iz italijanske fronte, da so francoske in angleške pomožne čete narasle na 100.000 mož. Vendar pa da sedaj z ozirom na položaj na vzhodni fronti še ni upanja, da bi aliirane čete v Italiji še letos mogle pričeti z veliko ofenzivo.

Aprovizacija.

Ubožna prehrana mestne aprovizacije. Vodstvo ubožne prehrane naznanja, da se novi prilgasi ne morejo več sprejemati, kar se je že enkrat razglasil v časopisu. Stranke, ki se zdaj vedno pogosteje oglašajo s priglasili naj počakajo, da vodstvo naznanil zopet v časopisu novo sprejemanje. Obenem se pougovno opozarjajo vsi pripadniki ubožne prehrane, da svoje izkaznice takoj oddajo v pisarni (Poljanska cesta št. 13), kakor hitro zapuste ljubljanski okoliš, istotako morajo brezpogojno naznaniti vsako prenebo in družini ali v stanovanju. Opaža se, da stranke naznanjajo le slučaj, kjer je kaka oseba prirastla, obratne slučaje pa je moralo vodstvo dozdaj skoro le na podlagi ovadb zasledovati. Kar se tiče ovadb, ki prihajajo dan na dan, izjavlja vodstvo ubožne prehrane, da naj dotičnik, ki ova-di kakó osebo, katera vsled nepravilnih podatkov o svojem dohodku krivično uživa podporo ubožne prehrane, dobro premisli slučaj ter ga stvarno ovadi, da se ne bo dogajalo kakor sedaj, da je bila skoro vsaka ovadba le izmišljotina in zavistno obrekovanje. Vodstvo naznanja vsemu občinstvu, da je v pisarni ubožne prehrane na razpolago zdaj seznam vseh pripadnikov ubožne prehrane in vsakdo se lahko osebno prepriča, če ta ali ona oseba uživa podporo ubožne prehrane. V pisarni ubožne prehrane vložiti tedaj lahko na tej podlagi ovadbo napram temu ali onemu pripadniku ubožne prehrane, toda le v tem slučaju, če ovaditelj podpisuje svojo ovadbo. Le take ovadbe bo vodstvo upoštevalo, anonimne pa bodo romale kratkoma in v koš. Obenem se opozarjajo vsi, ki vlagajo ovadbe, da je te vložiti izključno le v pisarni ubožne prehrane, nikakor pa naj ne nadlegujejo s svojimi pritožbami drugih uradov.

Oddaja živil. Dogaja se, da hodijo stranke po živila v cerkev sv. Jožefa na več izkaznic, na svojo in na take, katerih lastniki ne morejo osebno po živila radi zaposlenosti, boleznih ali kaj podobnega. Dogalno se je, da so se pri takem odjemanju vršile goljufije, zato mora naprej priti vsaka stranka sama po živila, kajti na dve izkaznici se bodo oddajala živila le onemu, kdor ima tozadevno potrdilo, ki ga dobi v pisarni ubožne prehrane. Kdor hoče tako potrdilo, mora prineseti s seboj izkaz, da je dotičnik, ki ne more sam po živila, resnično zaposlen v tistih časih, ko se oddajajo živila, ali pa vsled svoje bolezni ne more priti.

Prekajeno meso na rumene izkaznice D dobe stranke v sredo 12. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določeni je tale red: od 1. do pol 2. št. 1 do 200, od pol 2. do 2. št. 201 do 400, od 2. do pol 3. št. 401 do konca. 1 oseba dobi 1/4 kg, 2 osebi 1/2 kg, 3 in 4 osebe 3/4 kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 1/4 kg, več oseb 1 1/2 kg. Kilogram stane 4 K.

Prekajeno meso na uradniške skupne se oddaja v sredo 12. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določeni je tale red: I. uradniška skupina od pol 3. do 3. št. 1 do 200, od 3. do pol 4. št. 201 do konca II. uradniška skupina od pol 4. do 4. III. uradniška skupina od 4. do pol 5. IV. uradniška skupina od pol 5. do 5. 1 oseba dobi 1/4 kg, 2 osebi 1/2 kg, 3 in 4 osebe 3/4 kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 1/4 kg, več oseb pa 1 1/2 kg. Kilogram stane 4 K.

Krompir za III. okraj dobe stranke v četrtek 13. v petek 14. in v soboto 15. t. m. pri Mühleisnu. Določeni je tale red: v četrtek popoldne od 2. do 3. št. 1 do 100, od 3. do 4. št. 101 do 200, od 4. do 5. št. 201 do 300. V petek popoldne od 8. do 9. št. 301 do 401, od 9. do 10. št. 401 do 500, od 10. do 11. št. 501 do 600, popoldne od 2. do 3. št. 601 do 700, od 3. do 4. št. 701 do 800, od 4. do 5. št. 801 do 900. V soboto popoldne od 8. do 9. št. 901 do 1000, od 9. do 10. št. 1001 do 1100, od 10. do 11. št. 1101 do 1200, popoldne od 2. do 3. št. 1201 do 1300, in od 3. do 4. št. 1301 do konca. Vsaka oseba dobi 10 kg kilogram stane 30 v. n.

Meso na rdeče izkaznice brez A dobe stranke v četrtek, 13. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določeni je tale red: Od pol 2. do 2. št. 1 do 200, od 2. do pol 3. št. 201 do 400, od pol 3. do 3. št. 401 do 600, od 3. do pol 4. št. 601 do 800, od pol 4. do 4. št. 801 do konca. 1 oseba dobi četrtr kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe tri četrtr kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in četrtr kg, več oseb 1 in pol kg. — Kilogram stane 2 kroni.

Prodaja premoga na rjave izkaznice se prične v petek, 14. decembra 1917. Dnevni red se objavi jutri.

Trgovcem se bo nakazovala moka v petek, 14. decembra ob 9. v mestni posvetovalnici.

Razno.

* **Transportni dohodki avstrijskih državnih železnic** znašajo za mesec oktober K 79.963.500, in so za K 4.476.415 višji kakor lanski dohodki v istem mesecu.

* **Zajutrek po dunajskih kavarnah** obstoji sedaj iz skodelice kurje juhe, ker ne dobivajo kavarnarji nič več mleka. Skodelica take juhe velja 1 krono. Kadar dobe kavarnarji moko, bodo postregli gostom za zajutrek s prežganko.

* **Tobačne nakaznice.** Z Dunaja poročajo: V finančnem ministrtvu se vrši v petek konferenca v zadevi uvedbe tobačnih izkaznic. Tedenska množina tobaka, ki odpade na posamezne kadilce, še ni določena.

* **Budimpešta brez plina.** Budimpeštanska plinarna je v petek vsed od pomanjkanja premoga ustavila svoj obrat in ogrsko glavno mesto ostane nekaj dni brez plina.

* **Vino na italijanski fronti.** Listi poročajo, da je avstro-nemška armada v Italiji zajela ogromne zaloge vina, in sicer toliko, da ga je v izobilju za naše in nemške čete. Cene vina bi morale vsled tega padati.

* **Umrj v Sofiji** bivši minister Frangia, član Gešovljevega in Danevljevega kabineta. Minister Frangia je imel tudi na Slovenskem prijatelje, opetovano je posetil naše kraje in je prebival nekaj časa tudi na Bledu.

* **Brigadir Pilsudski,** ustanovitelj poljskih legij in ljubljenc poljskega naroda, je v Magdeburgu, kjer so ga Nemci internirali, opasno zbolel. Pilsudski uživa v vjetništvu pravice oficirja, korespondenca pa mu je prepovedana.

* **Potopljeni norveški parnik.** Iz Kristianije poročajo, da je bil 4. t. m. torpediran norveški parnik »Vave«, dve morskli milji pred Lizarom. Parnik je plul z jeklo naložen od Glasgowa v Le Hovre. Dva moža sta se rešila, ostalih 19 pa je utonilo ali pa bilo ubitih pri eksploziji.

* **Položaj na Portugalskem.** V Lizboni je nastal zopet mir. Vlada je sklenila, da razpusti parlament ter pozvala predsednika republike, naj odstopi. Ker se je predsednik branil odstopti, mu je vlada naznanila, da je aretiran.

* **Ruski kronski biseri izgnani.** Ljenjinova vredni nad tri milijone frankov, izgnili iz mu-vredni nad tri milijone frtkov, izgnili iz muzeja, kjer so jih hranili.

* **Strahen vihar na Severnem morju.** Iz Kodanja se brzovavno poroča: V Bergen dospeli mornarji pripovedujejo, da je zadnje dni divjal na Severnem morju strahovit vihar. Minulo soboto je odplulo iz Servika v Bergen 12 parnikov je dospelo na cilj; o usodi ostalih ni parnikov je dospelo na cilj; o usodi ostalih ni nič znanega. Skoraj gotovo so se potopili.

Listnica uredništva.

S. K. v R. — Vojna zveza kons. društev in kons. zavodov ima pisarniške prostore v Ljubljani, Franca Jožefa cesta 5 — Ivan B. v K. — Za enkrat je težko kaj storiti. Tudi nam so te tiskovne pomote zelo neljube. Kar bo mogoče, bomo napravili. — N. N. — Na strankarski zbor lahko privede kot gost. Naznanite tozadevno željo izvrš. odboru.

Sodrug! Sodružice!

V zmislu organizacijskega pravilnika sklicujemo na 25. in 26. dec t. l. v Ljubljano

redni strankin zbor

z dnevnim redom:

1. Poročila a) tisk; b) blagajne; Poroča sodrug Josip Petejan
2. Politični položaj — poroča sodrug dr. H. Tuma
3. Organizacija in taktika — poroča sodrug Mehtijor Čobal.
4. Tisk — poroča sodrug Anton Kristan.
5. Delavstvo v vojni: a) aprovizacijsko delo — poroča sodrug Anton Kristan; b) socialna zakonodaja — poroča Josip Kopač.
6. Volitev izvrševalnega odbora.
7. Ravnateljstvo.

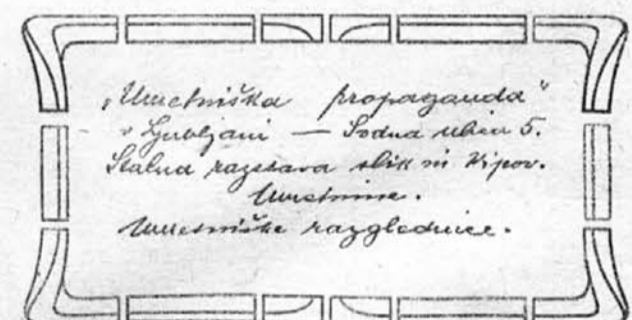
Zastopke na strankin zbor imajo pravico odposlati: a) vsaka krajevna organizacija po enega do 50 članov in za vsakih daljih 100 članov po enega; b) vsaka okrajna organizacija po dva; c) vsaka deželna organizacija po dva. — Organizirani sodrugji posameznih industrijskih skupin imajo pravico poslati iz vsake dežele po dva zastopnika; volitev teh odposlancev poseduje okrajni odbor. Kraji, kjer so ženske organizirane smejo poleg sodrugov voliti tudi s. d. užitice za zastopstvo.

Predloge je vpisati vsaj 14 dni pred zborom izvrševalnemu odboru na upravo »Napreja« v Ljubljani. Izvrševalni odbor.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

F. BATJEL
Prej v Gorici.
Ljubljana, Stari trg 28

Moška in ženska dvokolesa
So s staro pnevmatiko

živalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.
Mehanična delavnica na Starem trgu št. 11.

„IL LAVORATORE“

glasilo ital. soc. dem. stranke v AVSTRIJI

izhaja v Trstu dvakrat na dan, je največji in najbolj razširjeni italijanski list v Avstriji. — Prinaša naj-novejša poročila iz vseh krajev. — Naprodaj je po vseh večjih krajih Avstro-Ogrske. — Inseriranje v tem listu je najbolj priporočljivo, ker je ta list najbolj razširjen. — Naročnina na obe izdaji K 4.—, samo na jutranjo K 2:40, samo na večerno K 2.— na mesec. Trgovske inserate računa po 40 v petit vrsto.

Naslov lista je: „IL LAVORATORE“ Trst.